

Дър. вѣстникъ

Клиса всѣхъ седмица
приложенето четир
вати въ годната

Годишната цѣна на
Църковенъ вѣстникъ,
заедно съ
приложенieto
за България 10 лева, а
за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

Единъ брой 5 стотинки

Донаситъ е годи-
шенъ и.
вѣкога прѣплатенъ

Всичко, относяще се до
вѣстника се испраща
до администрацията на
«Църковенъ вѣстникъ»
въ гр. София.

За обявления се плаща
за първи пътъ по 20 ст.
на редъ съ гармондъ,
за всѣко повторение по
15 ст.

Неплатенъ писма не се
приематъ. — рѣкописи
за седмичното издание
не се повръщатъ

Ще си дойде за
Коледа.

(Разказъ).

„Лошо време настана . . . Пуститурци . . .!“ Работѣше изъ кѣщи не-

вѣста Радевица и въздишаше. Край нея шушнѣха нѣщо дванадесетгодишното ѝ момиченце Мара и десетгодишният ѝ синь Митко. Слѣдъ тѣхъ Радевица имаше още два други дѣца, но рано се поминаха.

Мобилизацията стана на 17 септ.; на 27 септ. нейния съпругъ Раде замина съ полка си; на 4 окт. се обади отъ Ямболската граница и оттогава повече отъ два мѣсеца никаква вѣстъ . . . Тѣхниятъ съсъдъ Колю, който е въ сѣщия полкъ, въ сѣщята рота и даже въ сѣщия взводъ постоянно се обажда, а отъ Раде нищо. Па защо и Колю нищо не споменува въ писмата си за Раде? Да не сж се скарали нѣщо по пътъ — човѣщина — всѣкой грѣшил! Но тѣ отъ редъ години заедно работятъ у търговеца и се обичатъ — нѣма дождъ. Не е възможно да сж се скарали; въ всѣко писмо Колю праща инампоздравъ. Друго трѣба да има.

. . . Тия мисли минаваха прѣзъ ума на Радевица. Дълбока въздишка тя изкърти отъ гърдитъ си съ неobiкновенна сила. Сѣкашъ, искаше съ тая въздишка заедно да изкърти отъ сърдцето си и ядовитата скръбъ, шо беше се загнѣздила като осойница.

Наистина Радевица не беше останала безъ срѣщата като други жени, шо си изпатиха мжжеть. Съ голѣма пестеливостъ Раде си беше направилъ и жщичка — макаръ на край града — кой ти гледа това, нали е своя! До мобилизацията той си бѣщо приготвилъ и зимника, та дѣцата му нѣмаше да гладуватъ, додѣто се върже, но това никакъ не намаляваше скръбта на Радевица: ето повече отъ два мѣсеца чакаше писмо отъ своя мжжъ и все не идѣше. А той ѝ бѣше и другаръ, и баща, и майка. Съ него единичкъ тя можеше да дѣли скръбъ и радости.

Непогледна декемврииска късна вечеръ. Дѣцата си отдавна легнаха, а тя не може да си легне, сънь ѝ не идва. Нейната скръбъ я е обвила като нѣкоя черна мръсна паяжина, а отжврѣтъ я разпъва, разпъва — ще я прѣсне. Мжтниятъ ѝ погледъ се лута насамъ — натамъ изъ стаята, но нищо не вижда. Ридане дразни гърлото ѝ, а тя все не иска да му даде воля, но не може вече . . .

Радевица духна ламбата и горчиво заплака, дано ѝ полекне. Но тихиятъ плачъ никакъ не намаляваше мжжата ѝ, не можеха съзри кропки да угасятъ буйния пожаръ. Ней ѝ се искаше да зариде съ гласъ, колкото ѝ сила даватъ, да зареве, за да разгърси цѣлъ градъ, цѣлъ свѣтъ; да зариде, за да заглуми сбѣнитъ гърмотевци. ония гърмотевци, подъ

които падатъ хиляди, далече отъ прѣвното домашно огнище, падатъ окървавени, съ раздрани меса, разбиты глави, разрошени членове, падатъ тамъ въ калища, въ мочури като кучета, газени и неоплакани отъ никого.

И свѣоче се тя срѣдъ стаята, седна неподвижна и нѣма съ широкоотворени очи въ непрозирния мракъ. Въ това състояние тя не беше ни будна, ни заспала, ни жива, ни умрѣла. Въ това състояние тя беше сѣкашъ прѣстанала да съществува за смѣтка на великата си печаль. И тая печаль като нѣкое второ „азъ“ растѣше и се усилваше, растѣше и я смаяваше, унищожаваше . . .

Рано сутринта товарио коли раздрусаха улицата край прозорцитѣ, стреснахъ Радевица и я извадиха отъ това положение. Прѣзъ прозорцитѣ слѣзъчеви лъчи я помилваха и нова надежда я освѣжи. Тя стана, усмихна се, може би на себе си, и зе отново да кжщва. Събудиха се и дѣцата, разприпкаха се и зачурилкаха.

Тя рѣши слѣдъ обѣдъ да отиде на гарата да почака: всѣки день ранени пристигатъ, па и здрави въ отпускъ. Ще иде да почака, та дано и нейниятъ Раде си дойде, дано го пуснатъ въ отпускъ. И зе да я блазни мечта здравъ ще го дочака. Но дѣ тоя късметъ при нея да дойде. Тя ще бжде благодарна и раненъ да си дойде — безъ рѣка, безъ кракъ — само да си дойде. И зе да пжди мисълта, че Раде здравъ ще си дойде. Тая мисълъ ѝ се виждаше голѣма претенция. Само нека си дойде, та и болень, сакалъ . . .

Колю бѣше раненъ въ дѣсния кракъ, но криеше отъ домашнитѣ си. Раната бѣше много сериозна, та трѣбаше да лежи въ Пловдивъ повече отъ мѣсець. Сега когадо пооздравѣ, пуснаха го въ отпускъ и той си идваше съ трена за София. Неговата радость, че ще види домашнитѣ си слѣдъ толкова прѣмжеди се помрачаваше отъ мисълта, какъ ще обади на Радевица, че мжжъ ѝ падна убитъ още въ първитѣ дни между Лозенградъ и Одринъ. Падна убитъ прѣдъ самитѣ му очи. Колю го видѣ . . . Тѣ заедно тичаха нагрѣдъ и викаха ура срѣзъ турцитѣ, когадо ненадѣйно шрапнелъ разви Радевата глава, той падна и кървавъ мозъкъ луйна. Падна и не шавна тамо въ калната орана нива, прѣзъ която тичаха. Колю се спрѣ за мигъ, тжжно го изгледа и му каза братски прости, па го замина заедно съ другитѣ. Колю учѣлъ въ това сражение, прѣкара и други, та чакъ три Люле-Бургазъ го раниха.

Какъ сега ще обади на горките булка, че тя е вече вдовца, че Раде не е вече между живитѣ! Грозната картина. Радевата глава съ кървавия мозъкъ отъ донъ на донъ повече жива ставаше въ очитѣ му и сега дори той разбра всякия ужасъ, който бѣше постигналъ Раде и сѣмейството му. Сѣкашъ, Колю сега отрѣзнѣваше отъ едно страшно пиърство.

Не! Той не може да обади на Радевица; той нѣма тая сила и не ще може да издрѣжи снената.

Тренѣтъ спрѣ на Софийската гара. Хиляда пострѣцани. Колю излязе си отъ гнива къмъ дома, но едва измина нѣколко крачки, усѣти, че нѣкой го похва на пагона на шинелата му. Обръща се — Радевица засмѣна, като че вижда собствения си съпругъ.

— „Кадъ е Раде? Здравъ ли е?“ Едно слѣдъ друго зададе тѣ въпроситѣ. Додѣ да промѣвля Колю, да скрои, какъ да ѝ отговори, Радевица широко и лакомо блещеше очи. Стори ѝ се, че Колю прѣкалено бави отговора.

„Да, Раде е добръ. Додѣ ме раниха, бѣхме заедно, слѣдъ това тѣ съ другитѣ отмина натакъше“. Тоя отговоръ наполовина угѣши Радевица, но той не я избави отъ неизвѣстността.

— „Ами сега не знаешъ ли кадъ е?“ — „Зная, зная! Тѣ сж много далече, далече; тѣ далече отминаха“.

— „Защо ли глѣче Раде никакъ не ми пише? Ето повече отъ два мѣсеца ни думича не ми е писалъ“.

— „Не му се сърди, невѣсто. Тѣ сж толкова далече, па и никаква стога нѣма за пишане на бойното поле. Досега не само Раде, но и другитѣ, които сж съ него не се обаждатъ. Оттамъ мжчно идва писмо. Тѣ сж много, много далече“.

И гузно, гузно поглеждаше Колю.

Дѣ едри горещи слъзи, явно безъ позволение, се тръкулиха по нейнитѣ блѣди бузи. Потеглиха двамата заедно, за да се изпълни една кжца, а другата да остане пакъ да си зѣе празна . . .

Когато си влизаша въ портитѣ, Радевице пакъ запита: — „ето до Коледа оставаатъ още петъ-шестъ дни: нѣма ли да си дойдатъ“.

— „Аааа! ще си дойдатъ, Раде ще си дойде за Коледа, вѣрвамъ, ще си дойде за Коледа“. Каза и бързо си обърна лицето, за да не види Радевица сълзитѣ на очитѣ му.

Радевица си влѣзе въ кжци съ фалшива радость на лице, защото и тѣ самата не я вѣрваше. Като зърна дѣцата си, радостта ѝ стана поискрена: тѣ сама себе си зе да се

убѣждава, че Раде ще си дойде за Коледа, защо да си не дойде? Какъ други войници си идатъ? Какъ Колювица си посрѣщна мжжа? — Дѣца, дѣца, баща ви ще си дойде за Коледа, ще си дойде за Коледа“!

Дѣцата затичаха при нея и я пригърнаха.

— „Колко е лошъ тате“, каза съ притворена намусеностъ Мара, — „другитѣ бащи пишатъ, а той не пише“.

— „Мълчи, ма! Той се бие съ турцитѣ — нѣма време тебе да ти пише. Той ще ми донесе за Коледа подаръкъ турска пушка“.

— „Потърпете, дѣца, баща ви ще си дойде за Коледа, ще си дойде“, каза майката почти доволна отъ тая мисль, почти доволна и почти повѣрвала. — „Ехъ, какъ хубаво ще го посрѣщнемъ! Ще заколемъ гжската, ще мѣсимъ баница, ще напълнимъ бѣклицата вино! Колко ще се зарадва и той! Еднѣжъ да дойде...“

Но Коледа ще дойде, па и втора ще дойде, па и трета... Само Раде нѣма да си дойде...

Василь Узуновъ.